

18 YAŞ ÖNCESİ ÇALIŞMANIN EMEKLİLİĞE ETKİSİ

Av. Erdoğan KAYA - www.gurselavukatlik.com

Emeklilik, sigortalıların uzun yıllar süren çalışmaları sonucunda elde edebildikleri ve önemli bir sosyal risk olan “yaşlılık” durumuna karşı sigortalıları korumaya yönelik getirilmiş bir sosyal güvenlik hukuku güvencesidir. Bu yazımızda 4/1-a(SSK) sigortalılarının 18 yaşından önceki sigorta girişlerinin emeklilikte bir önemi bulunup bulunmadığı konusu üzerinde duracağız.

Emekli olabilmek için bir takım şartlar getirilmiş olup, bunların gerçekleşmesi koşuluyla emekliliğe hak kazanılabilmektedir. Bunlar belirli yaş, prim günü ve sigortalılık süresidir. Sigortalılık süresi, kişinin ilk kez sigortalı bir işte çalışmaya başlaması ile başlayan ve sonrasında çalışıp çalışmadığına bakılmadan geçen süredir. Emeklilikte aranan şartlar ise kişinin ilk sigorta giriş tarihine göre belirlenmektedir. Bu nedenle **ilk sigorta giriş tarihinin emekli olabilmede ayrı bir önemi vardır.**

18 yaşından önceki çalışmalar sigortalı hizmet süresine eklenir mi?

18 yaşından önceki süreler için ödenen malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primleri, prim ödeme gün sayılarının hesabına dahil edilecektir(5510 s. Kanun md. 38, 506 s. Kanun md. 60).

18 yaşından önceki çalışma tarihi, sigortalılık başlangıcı olarak sayılır mı?

Burada **01.04.1981 tarihinden önceki ve sonraki dönem olmak üzere ikili bir ayrıma gitmek gereklidir.**

01.04.1981 sonrası dönemde 18 yaşından önce malullük, yaşlılık ve ölüm sigortalarına tabi olanların sigortalılık süresi, 18 yaşını doldurdukları tarihte başlamış kabul edilir(506 s. Kanun md. 60, 5510 s. Kanun md. 38).

01.04.1981 öncesi dönemde 18 yaşından önce malullük, yaşlılık ve ölüm sigortalarına tabi olanların sigortalılık süresi, yaşa bakılmaksızın sigortalılık süresinin başlangıç tarihi olarak dikkate alınacaktır(506 s. Kanun geçici md. 54, 5510 s. Kanun geçici md. 6).

Yargıtay 21. H.D.’nin konuya ilişkin vermiş olduğu kararda; “*Davacı, davalılardan işveren nezdinde 1.8.1979-14.9.1979 tarihleri arasındaki çalışmalarının tespitine karar verilmesini istemiştir. ... Mahkemece 506 Sayılı Kanununun 60/G fıkrası dayanak gösterilerek sigortalılık başlangıcı 18 yaşın doldurulduğu 20.2.1981 olarak belirlenmiş ise de, 506 Sayılı Yasaya 2564 Sayılı Yasa ile eklenen geçici 54. maddeye göre 1.4.1981 tarihinden önce malullük, yaşlılık, ölüm sigortalarına tescil edilmiş olanlar hakkında 60. maddenin G fıkrası uygulanamayacağından davanın kabulü gerekirken yazılı şekilde hüküm kurulması usul ve yasaya aykırı olup bozmayı gerektirir.*” şeklinde hüküm kurmuştur.(2005/1301 E., 2005/2916 K. sayılı ve 28.03.2005 tarihli kararı)

01.04.1981 tarihi sonrasında 18 yaş öncesinde geçen sigortalı çalışmalarda, sigortalılık süresinin başlangıcı 18 yaşın doldurulduğu tarih esas alınacaktır. **Ancak burada çok önemli bir ayrıma dikkat etmek gereklidir.**

Sigortalıların 506 sayılı Kanunun geçici 81 inci maddesine göre aylığa hak kazanma koşullarının belirlenmesinde 18 yaş uygulamasına bakılmaksızın, ilk işe giriş tarihine göre yaş, prim ödeme gün sayısı ve sigortalılık süresi koşulları tespit edilecektir. Söz konusu koşullardan sigortalılık süresi koşulunun tahsis talep tarihinde yerine gelip gelmediği incelenirken ise, 18 yaş uygulamasına bakılacaktır(2011/58 s. Genelge).

Yargıtay 10. H.D.'nin konuya ilişkin vermiş olduğu kararda; “... *davacının 20.10.1982 tarihinde 1 gün süre ile 506 sayılı Kanuna tabi olarak çalıştığına tespitine, 506 sayılı Kanunun 60/G maddesi gereğince, malullük, yaşlılık ve ölüm sigortalarına esas olmak üzere davacının sigortalılık başlangıcı olarak 18 yaşını ikmal ettiği 01.01.1984 tarihinin esas alınması ve tespitine karar verilen 1 günlük sürenin prim ödeme gün sayısına dahil edilmesi gerektiğinin tespitine ...*” şeklinde değerlendirme yapmıştır(2015/18340 E. , 2015/20586 K. sayılı ve 26.11.2015 tarihli kararı). Burada görüldüğü üzere, sigortalılık süresinin başlangıcı 18 yaşın doldurulduğu tarih sayılacaktır. Ancak yukarıda belirtmiş olduğumuz üzere, emeklilik için gerekli şartların belirlenmesinde, 18 yaş şartına bakılmaksızın ilk sigortalı çalışma tarihinde geçerli olan yaş, prim gün sayısı ve sigortalılık süresine bakılacaktır.

İlgili Genelgede, “... *geçici 81 inci maddeye göre aylığa hak kazanma koşullarının belirlenmesinde 18 yaş uygulamasına bakılmayacağı talimatlandırılmış olmasına rağmen uygulamada ünitelerce farklı işlemlerin yapıldığı anlaşılmıştır.*” denilerek konuya ilişkin olarak Sosyal Güvenlik Merkezlerince yapılan farklı uygulamalar ortaya konulmuş ve adeta bir özeleştirilmiştir.

Yargıtay 21. H.D. bu farklı uygulamaya örnek bir duruma ilişkin vermiş olduğu kararda; “*26/09/1966 doğumlu olan davacının 506 sayılı yasanın Geçici 54. maddesi delaleti ile 60/G maddesi uyarınca 18 yaşını doldurduğu 26/09/1984 tarihinden evvel sigortalı sayılması imkanı bulunmadığı halde; sigortalılık başlangıç tarihinin davalı Kurum tarafından 01/02/1984 tarihi olarak kabul edildiği, bu durumda 26/09/1984 tarihinden öncesinde sigortalılık başlangıcı mümkün olmayan davacının, Kurumun da 01/02/1984 tarihi sigortalı başlangıç tarihi olarak kabul ettiği halde, sigortalılık başlangıcının 01/07/1983 tarihi olarak tespitini talep etmesinde hukuki yararı bulunmamaktadır.*” şeklinde değerlendirme yapmıştır.(2013/12625 E. , 2014/9998 K. sayılı ve 06.05.2014 tarihli kararı)

